

Česká republika
NÁLEZ
Ústavního soudu

Jménem republiky

Ústavní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Jana Musila a soudců Jana Filipa (soudce zpravodaje) a Jaromíra Jirsy o ústavní stížnosti stěžovatelky **LIDO TAXI RADIO, spol. s r. o.**, sídlem Starobrněnská 284/17, Brno, zastoupené Mgr. Markem Hejdukem, advokátem, sídlem Jugoslávská 620/29, Praha 2 – Vinohrady, proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 27. září 2017 č. j. 7 Cmo 185/2017-507, za účasti **Vrchního soudu v Olomouci**, jako účastníka řízení, a obchodní společnosti **Uber B.V.**, sídlem Mr. Treublaan 7, 1097 DP, Amsterdam, Nizozemské království, zastoupené JUDr. Jiřím Kindlem, M.Jur., Ph.D., sídlem Křižovnické náměstí 193/2, Praha 1 – Staré Město, jako vedlejšího účastníka řízení, spolu s návrhem na náhradu nákladů řízení, takto:

I. Usnesením Vrchního soudu v Olomouci ze dne 27. září 2017 č. j. 7 Cmo 185/2017-507 bylo porušeno ústavně zaručené základní právo stěžovatelky na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 ve spojení s čl. 36 odst. 4, čl. 2 odst. 2 a čl. 26 odst. 1 a 2 Listiny základních práv a svobod.

II. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 27. září 2017 č. j. 7 Cmo 185/2017-507 se ruší.

III. Návrh stěžovatelky na náhradu nákladů řízení se zamítá.

Odůvodnění

I.

Skutkové okolnosti případu a obsah napadeného rozhodnutí

1. Ústavní stížností podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy České republiky (dále jen „Ústava“) se stěžovatelka domáhala zrušení shora uvedeného soudního rozhodnutí, přičemž tvrdila, že jí bylo porušeno její právo na spravedlivý proces zakotvené v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, a dále že jí byl porušen princip rovnosti podle čl. 1 a čl. 3 odst. 1 Listiny. K ústavní stížnosti stěžovatelka připojila návrh podle § 62 odst. 4 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“), aby jí byly uhrazeny náklady řízení.

2. Z ústavní stížnosti a vyžádaného soudního spisu se podává, že Krajský soud v Brně (dále jen „krajský soud“) usnesením ze dne 17. 7. 2017 č. j. 18 Nc 9/2017-377 k návrhu stěžovatelky (jako žalobkyně) nařídil podle § 102 odst. 1 o. s. ř. předběžné opatření, kterým uložil vedlejšímu účastníkovi (jako žalovanému) zdržet se provozování a zprostředkování taxislužby na území statutárního města Brna. Dospěl k závěru, že stěžovatelka prokázala potřebu zatímní úpravy poměrů účastníků, kterážto měla plynout z toho, že by na její straně mohlo dojít ke vzniku škody velkého rozsahu a v rámci hospodářské soutěže by mohly být definitivně narušeny poměry na trhu taxislužby. Dále pak krajský soud konstatoval, že taxislužba je koncesovanou živností a její výkon podléhá právní regulaci, a nespĺňuje-li subjekt, který v tomto oboru podniká (chce podnikat) stanovené podmínky, což bylo osvědčeno, jde s největší pravděpodobností o nekalou soutěž.

3. K odvolání vedlejšího účastníka Vrchní soud v Olomouci (dále jen „vrchní soud“) ústavní stížností napadeným rozhodnutím usnesení krajského soudu změnil tak, že se stěžovatelčin návrh na nařízení předběžného opatření zamítá, neboť skutková tvrzení nesmí být v rozporu s navrhovaným petitem, jenž pak musí být v souladu s hmotným právem, tj. musí být vykonatelný. Stěžovatelka v návrhu tvrdila a předloženými listinami osvědčovala, že vedlejší účastník, ať již jako provozovatel, nebo zprostředkovatel, nespĺňuje podmínky pro provozování či zprostředkování taxislužby, což je ovšem v rozporu s navrhovaným petitem, v němž se domáhá zdržet se provozování či zprostředkování taxislužby. Podle vrchního soudu lze činnost žalovaného označit za (jinou) „službu v oblasti dopravy“, zahrnující jak zprostředkování kontaktů mezi řidiči a potenciálními cestujícími, tak i samotnou přepravu, nikoliv však „taxislužbu“ či její zprostředkování, neboť nespĺňuje podmínky provozování taxislužby podle § 21, 21c a 21d zákona č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 111/1994 Sb.“). Navrhované předběžné opatření je „nevykonatelné“, protože spočívá v uložení povinnosti, která je vedleším účastníkem nesplnitelná.

II.

Stěžovatelčina argumentace

4. V ústavní stížnosti stěžovatelka nejprve podrobně popsala způsob fungování služeb, které vedlejší účastník poskytuje. Následně namítla, že vrchní soud blíže neodůvodnil, proč činnost vedlejšího účastníka není možné označit za taxislužbu, a že jeho důvod pro zamítnutí návrhu je nelogický a iracionální. Poukázala na § 2 odst. 9 zákona č. 111/1994 Sb. s tím, že z materiálního hlediska činnost vedlejšího účastníka napĺňuje definici taxislužby, neboť zajišťuje osobní dopravu pro cizí potřeby vozidly určenými k přepravě nejvýše devíti osob, a zároveň nejde o spolujízdu.

5. V této souvislosti stěžovatelka argumentovala tak, že podstatou dané činnosti je propojení zákazníka, který si přeje přepravit z bodu A do bodu B, s řidičem, který s vedleším účastníkem přímo nebo zprostředkovaně spolupracuje, cenu určuje a inkasuje vedlejší účastník, který si její část ponechává a zbytek vyplácí řidiči, přičemž k propojení řidiče a zákazníka dochází prostřednictvím mobilní aplikace provozované vedleším účastníkem. Princip této služby je zcela identický s principy, na kterých fungují „klasičtí“ provozovatelé a zprostředkovatelé taxislužby. Nesplnění všech formálních podmínek provozování taxislužby nemůže bránit tomu, aby bylo možné

označit služby vedlejšího účastníka za taxislužbu, přičemž stejný názor dle stěžovatelky vyjádřil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 31. 10. 2017 č. j. 9 As 291/2016-136.

6. Dále pak stěžovatelka upozornila, že vrchní soud opomněl, jaký je smysl a účel právní regulace taxislužby na území města Brna, tj. ochrana práv a zdraví cestujících, předcházení nekalým praktikám taxislužeb, registrace vozidel a řidičů, proškolení znalostí řidičů apod., a že právě takovou službu zajišťuje i vedlejší účastník. Současně poukázala na závěry, k nimž dospěl i Soudní dvůr Evropské unie v rozsudku ze dne 20. 12. 2017 sp. zn. C-434/15.

7. Bez ohledu na to, že názor vrchního soudu není věcně správný, jeho pochybení spočívá především v tom, že své rozhodnutí srozumitelně, přesvědčivě, racionálně a logicky neodůvodnil a nevypořádal se jejími relevantními tvrzeními a návrhem jako celkem, čímž založil jeho nepřezkoumatelnost. Dle stěžovatelky jde o projev svévole, neboť ačkoliv rozhodnutí v dané věci bylo i veřejností netrpělivě očekáváno, vrchní soud vydal usnesení, jemuž nikdo nerozumí a které „alibisticky“ neřeší podstatu daného problému. Dle stěžovatelky nelze odložit řešení případu až na řízení ve věci samé, neboť by tím došlo k podpoření strategie vedlejšího účastníka, který se porušováním či obcházením platných předpisů snaží získat významný tržní podíl, trh takto destabilizovat a změnit, a získat tím pozici pro příznivější legislativu.

III.

Vyjádření účastníka a vedlejšího účastníka řízení

8. Soudce zpravodaj podle § 42 odst. 4 zákona o Ústavním soudu zaslal ústavní stížnost účastníkovi a vedlejšímu účastníkovi k vyjádření.

9. Vrchní soud odmítl, že by jeho rozhodnutím došlo k zásahu do práv stěžovatelky, jež jsou zajištěna čl. 1 a 36 Listiny. K tomu uvedl, že nemohl odhlédnout od jedné ze základních zásad občanského soudního řízení, podle níž nesmí být mezi navrhaným petitem a tvrzenými rozhodujícími skutečnostmi logický rozpor, a že s ohledem na předmět řízení nebylo namístě posuzovat otázky, které mohou být předmětem řízení až ve věci samé. Vzhledem k tomu navrhl zamítnutí ústavní stížnosti.

10. Vedlejší účastník označil ústavní stížnost za zjevně neopodstatněnou. S poukazem na judikaturu Ústavního soudu uvedl, že napadené usnesení lze podrobit pouze tzv. omezenému testu ústavnosti a že je splněna jak podmínka zákonného podkladu, tak zákazu svévole. Vrchní soud se všemi relevantními skutečnostmi, které stěžovatelka tvrdila, přesvědčivě vypořádal a své usnesení podrobně a srozumitelně odůvodnil, což *de facto* potvrzuje i stěžovatelka, když bez potíží identifikuje, na základě jakého argumentu uvedený soud rozhodl. Upozornil, že za tvrzeným zásahem stojí nesouhlas s výkladem a aplikací „jednoduchého“ práva, zejména § 2 odst. 9 zákona č. 111/1994 Sb., kdy zásadní rozpor spatřuje stěžovatelka v otázce, proč jeho činnost není možné označit za taxislužbu. Dle vedlejšího účastníka je – nehledě na meritorní posouzení této otázky – zjevné, že tato otázka ústavní rozměr nemá, což přiznává na několika místech i sama stěžovatelka, když uvádí, že jde o otázku spornou.

11. Vedlejší účastník rovněž poukázal na rozpornost stěžovatelčiny argumentace, která podle jeho názoru sama přiznává absenci ústavněprávního rozměru. K námitce, že

vrchní soud své rozhodnutí „opřel o jediný argument“ a řešení případu odložil na řízení ve věci samé, vedlejší účastník uvedl, že není podstatné, o kolik argumentů se rozhodnutí opírá, a že základním znakem předběžných opatření je, že nepředjímají rozhodnutí ve věci samé. Nadto již pominuly důvody, pro které bylo předběžné opatření dříve nařízeno, a tudíž by v současné době bylo zrušeno (§ 77 odst. 2 o. s. ř.). A pokud by Ústavní soud napadené usnesení zrušil, předběžné opatření by již nařízeno nebylo. S ohledem na tyto důvody vedlejší účastník navrhl, aby byla ústavní stížnost odmítnuta, případně zamítnuta.

12. Ústavní soud zaslal citovaná vyjádření stěžovatelce k případné replice, ta ale dané možnosti nevyužila.

IV.

Procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem

13. Ústavní soud posoudil splnění procesních předpokladů řízení a dospěl k závěru, že ústavní stížnost byla podána včas oprávněnou stěžovatelkou, která byla účastnicí řízení, v němž bylo vydáno rozhodnutí napadené ústavní stížností, a Ústavní soud je k jejímu projednání příslušný. Stěžovatelka je právně zastoupena v souladu s požadavky § 29 až 31 zákona o Ústavním soudu. Stěžovatelka vyčerpala všechny zákonné procesní prostředky k ochraně svého práva; ústavní stížnost je přípustná (§ 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu *a contrario*).

V.

Posouzení důvodnosti ústavní stížnosti

14. Ústavní soud jakožto orgán ochrany ústavnosti (čl. 83 Ústavy) není součástí soustavy obecných soudů (srov. čl. 90 a čl. 91 odst. 1 Ústavy) a nepřísluší mu právo dozoru nad jejich rozhodovací činností; k takovému dozoru či kontrole je Ústavní soud oprávněn pouze za situace, kdy obecné soudy svými rozhodnutími zasahují do ústavně zaručených základních práv a svobod jednotlivce a nerespektují hodnotový základ právního řádu daný ústavním pořádkem a mezinárodními závazky České republiky. Proto Ústavní soud napadená soudní rozhodnutí přezkoumal (toliko) z pohledu porušení ústavně zaručených základních práv a svobod, jak je stěžovatelkou namítáno v ústavní stížnosti, načež dospěl k závěru, že ústavní stížnost je důvodná.

15. Jak lze usuzovat z obsahu napadeného usnesení, vrchní soud vyšel z toho, že činnost vedlejšího účastníka nelze považovat za taxislužbu, protože nesplňuje zákonem stanovené podmínky (§ 21 a násl. zákona č. 111/1994 Sb.); má proto jít o nějakou „(jinou) službu v oblasti dopravy“. Dle názoru Ústavního soudu je však třeba rozlišovat mezi otázkou, zda ta která činnost spadá do působnosti uvedeného zákona, resp. jaká je její právní kvalifikace (§ 1 odst. 1 ve spojení s § 2 odst. 1 a 9), a mezi podmínkami výkonu takové činnosti, přičemž od výsledku posouzení první otázky se – zcela logicky – odvíjí posouzení otázky druhé, tj. zda vůbec a případně jaké předpoklady musí osoba poskytující určitou službu splňovat a jaké povinnosti přitom musí plnit; z pohledu teorie práva jde o standardní rozlišování mezi hypotézou právní normy, jež stanovuje podmínky, za nichž nastane dispozice (vymezení pojmu dopravy a

forem, kterými se provozuje), a dispozicí právní normy, jež stanovuje vlastní pravidlo chování (pravidla pro provozování taxislužby).

16. V daném případě šlo konkrétně o posouzení, zda činnost vykonávanou vedlejším účastníkem lze kvalifikovat jako taxislužbu podle § 2 odst. 9 zákona č. 111/1994 Sb., a tedy zda případně tato služba podléhá právní regulaci podle § 21 a násl. zákona č. 111/1994 Sb., nikoli o posouzení, zda lze za taxislužbu (jako činnost) považovat něco, co nesplňuje podmínky pro poskytování taxislužby stanovené zákonem o silniční dopravě. Obdobně by takovým pochybením bylo např. označení určité činnosti – jejímž výsledkem by byla objektivně „stavba“ – za „jinou stavební činnost“, nikoliv však za „stavbu“ podle předpisů veřejného stavebního práva, protože stavebník nezískal veškeré povolení správní akty (např. územní rozhodnutí či stavební povolení) nebo nesplnil jinou svou veřejnoprávní povinnost (např. nepředložil příslušnou dokumentaci nebo nezaplátil správní poplatek), z čehož by bylo dovozeno, že výše uvedené zákonné povinnosti nemá. Lze uvést příklad abdukce podle známého anglického rčení o něčem, co se projevuje jako kachna, tak jí také zpravidla bude (*If it looks like a duck, swims like a duck, and quacks like a duck, then it probably is a duck*). Vyvodil-li vrchní soud ze skutečnosti, že vedlejší účastník nesplňuje zákonem stanovené podmínky pro výkon taxislužby, že jeho činnost nemůže být považována za taxislužbu, je jeho úvaha očividně vadná, a tudíž nemohou obstát ani z ní vycházející závěry, že mezi skutkovými tvrzeními, jež jsou v návrhu na nařízení předběžného opatření obsažena, a jeho petitum existuje rozpor, a dále že předběžným opatřením by byla vedlejšímu účastníkovi uložena nesplnitelná povinnost (a příslušné rozhodnutí by tak nebylo možné vykonat).

17. Dle konstantní judikatury Ústavního soudu proces interpretace a aplikace tzv. podústavního práva, zde § 102 odst. 1 o. s. ř., bývá stížen „kvalifikovanou vadou“ zpravidla tehdy, jestliže obecné soudy nezohlední správně (či vůbec) dopad některého ústavně zaručeného základního práva (svobody) na posuzovanou věc, nebo se dopustí – z hlediska spravedlivého procesu – neakceptovatelné „libovůle“, spočívající buď v nerespektování jednoznačně znějící kogentní normy, nebo ve zjevném a neodůvodněném vybočení ze standardů výkladu práva, jenž je v soudní praxi respektován, resp. který odpovídá všeobecně akceptovanému (doktrinálnímu) chápání dotčených právních institutů [nález ze dne 25. 9. 2007 sp. zn. Pl. ÚS 85/06 (N 148/46 SbNU 471)].

18. Pochybení, jehož se vrchní soud dopustil, považuje Ústavní soud za projev „libovůle“ při výkonu veřejné moci (zde v soudním rozhodování). Jednak stojí ve zjevném rozporu s pravidly logického myšlení (v daném případě postupů abdukce, vztahů mezi premisou a závěrem), resp. odporuje obecně akceptovanému chápání daného právního institutu, jednak ve svých důsledcích klade na dotčeného účastníka neadekvátní (neoprávněné) požadavky ohledně postupu, kterým se může domáhat (byť třeba jen dočasné) ochrany svých základních práv soudní cestou (zde včetně práva podnikat podle čl. 26 odst. 1 a 2 Listiny, a to v podmínkách, kdy veřejná moc dohlíží na dodržování pravidel hospodářské soutěže), což lze i prostřednictvím napadení rozhodnutí o předběžném opatření [srov. již nález Ústavního soudu ze dne 10. 11. 1998 sp. zn. II. ÚS 221/98 (N 158/16 SbNU 171)]. To ve svém důsledku zakládá porušení ústavně zaručeného základního práva na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 ve spojení s čl. 36 odst. 4 a čl. 2 odst. 2 Listiny.

19. V dalším řízení bude nezbytné, aby vrchní soud znovu přezkoumal odvoláním napadené usnesení krajského soudu a s ohledem na obsah odvolání podaného vedlejším účastníkem se zabýval zejména otázkou, zda stěžovatelka prokázala nutnost zatímní úpravy poměrů účastníků řízení a zda s ohledem na skutečnosti, které osvědčila, lze činnost vedlejšího účastníka kvalifikovat jako taxislužbu podle § 2 odst. 9 zákona č. 111/1994 Sb., eventuálně zda vedlejší účastník nesplňuje podmínky jejího výkonu podle § 21 a násl. zákona č. 111/1994 Sb. a zda proto jednání vedlejšího účastníka nese znaky nekalé soutěže.

20. Ústavní soud pokládá za potřebné dodat, že s ohledem na zásadu minimalizace zásahu do pravomoci jiných orgánů veřejné moci nijak nepředjímá výsledek daného řízení, tj. věcné posouzení výše uvedených otázek (včetně toho, zda je jedna ze služeb regulována příliš mnoho, a druhá naopak příliš málo, a zda a vůči komu zde stát dostal své povinnosti ochrany svobody podnikání a ochrany hospodářské soutěže, jaké mají být stanoveny podmínky s ohledem na zvláštnosti sdílené služby atd.), a ani to, zda existuje nějaký jiný důvod, pro který je třeba návrh na nařízení předběžného opatření zamítnout (otázka jeho odůvodnění podle § 169 odst. 2 o. s. ř. zde předestřena nebyla). Nicméně jestliže vrchní soud žádný takový důvod nezjistí a bude se zabývat otázkou právní kvalifikace dané činnosti, pak závěry, k nimž v tomto bodě dospěje, není ani nemůže být předjímáno rozhodnutí ve věci samé. Argumentuje-li vedlejší účastník tím, že důvod pro nařízení předběžného opatření již pominul, a tudíž by bylo třeba je zrušit, Ústavní soud připomíná, že odvolací soud má podle § 220a odst. 1 o. s. ř. za povinnost zabývat se tím, zda by byly dány důvody pro zrušení předběžného opatření, i když to pozbylo účinků, zaniklo nebo bylo zrušeno podle § 77 odst. 2 o. s. ř.

21. S ohledem na výše uvedené důvody Ústavnímu soudu nezbylo, než uzavřít podle § 82 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu, že napadeným rozhodnutím vrchního soudu došlo k porušení ústavně zaručeného základního práva stěžovatelky podle čl. 36 odst. 1 ve spojení s čl. 36 odst. 4, čl. 2 odst. 2 a čl. 26 odst. 1 a 2 Listiny, a toto rozhodnutí podle § 82 odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu zrušit.

22. Takto Ústavní soud rozhodl bez ústního jednání, neboť od něho nebylo možné očekávat další objasnění věci (§ 44 odst. 2 zákona o Ústavním soudu).

23. Jestliže stěžovatelka požadovala, aby Ústavní soud uložil účastníkovi nebo vedlejšímu účastníkovi nahradit jí náklady řízení (§ 62 odst. 4 zákona o Ústavním soudu), Ústavní soud pro takový postup žádné (jak plyne z povahy věci) mimořádné důvody neshledal (a stěžovatelka ani žádné neuvedla).

Poučení: Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat.

V Brně dne 5. listopadu 2018

Jan Musil
předseda senátu